

کاربرد کامپیوتر در مدیریت و حسابداری

(با تجدیدنظر کلی و اضافات)

حبیب‌الله کشتکار ملکی

تهران

۱۳۸۵

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۹	فصل اول: مبانی رایانه
۹	مقدمه
۱۲	تاریخچه پیدایش رایانه
۱۳	طبقات رایانه‌ها
۱۶	منابع سیستمهای رایانه‌ای
۱۶	سخت‌افزار
۲۹	نرم‌افزار
۳۲	عوامل مهم در مقایسه رایانه‌ها
۳۳	عوامل مهم در انتخاب یک رایانه شخصی
۳۶	پرسشها
۳۸	فصل دوم: سیستم عامل
۳۹	سیستم عامل ویندوز
۳۹	نصب، راه‌اندازی و کار با ویندوز ۲۰۰۰ و یا ویندوز XP
۴۳	نحوه روشن و خاموش کردن رایانه و یا خارج شدن از ویندوز
۴۴	بخشهای اصلی صفحه ویندوز
۴۵	آشنایی با My Computer
۴۶	مشخصات پنجره My Computer
۴۷	منوی فرامین My Computer
۵۰	درايوها
۵۲	تابلوی کنترل (Control Panel)
۵۹	نصب چاپگر
۶۱	نصب کارت صوت

صفحه	عنوان
۶۲	نصب مودم
۶۳	مدیریت پرونده‌ها و فایلها
۶۳	تهیه پوشه (Folder)
۶۴	کپی نمودن، انتقال دادن، چسباندن فایلها و پوشه‌ها
۶۶	کلیدهای سریع یا میانبر
۶۶	تغییر نام درایوها، پوشه‌ها و فایلها
۶۷	مشخصات درایوها، پوشه‌ها و فایلها
۶۸	اشتراک گذاشتن درایوها، پوشه‌ها و فایلها
۶۹	جستجو کردن اطلاعات فایلها و پوشه‌ها
۷۰	حذف منطقی، اعاده و حذف فیزیکی فایلها و پوشه‌ها
۷۱	سفارشی کردن ویندوز
۷۱	تغییر تاریخ و ساعت
۷۲	اضافه نمودن کاغذ دیواری و تغییرات رنگ صفحه و کیفیت صفحه نمایش
۷۳	اضافه کردن برنامه‌ها به منوی Programs و خارج کردن از منو
۷۴	اضافه نمودن آیکن برنامه‌ها به صفحه کاری یا تغییر آن
۷۴	بهینه‌سازی و نگهداری رایانه
۷۵	فرمت و کپی کردن یک فلاپی دیسک
۷۶	بازسازی و بهینه‌سازی فضای دیسک
۷۷	تهیه پشتیبان از اطلاعات و اعاده آنها
۷۹	برنامه‌های کمکی ویندوز
۷۹	نحوه تهیه یک فایل متنی با wordpad
۸۳	نحوه تهیه یک فایل گرافیکی با paint
۸۶	تهیه بانک اطلاعات افراد و سازمانها در ویندوز
۸۹	پرسشها
۹۴	فصل سوم: شبکه‌ها
۹۶	انواع و اجزای شبکه
۹۶	اتصال رایانه‌ها در شبکه
۹۸	ملاحظات تجهیزات سخت‌افزاری شبکه‌ها
۹۸	معماری توپولوژی شبکه‌ها
۱۰۱	هابها و سویچها
۱۰۳	رفع خرابی در شبکه (Troubleshooting)
۱۰۴	انواع کابلهای مورد استفاده در شبکه

صفحه	عنوان
۱۰۴	۱. کابل کواکسیال
۱۰۴	۲. کابل چند لایه (Twisted Pair)
۱۰۵	۳. فیبر نوری
۱۰۶	شبکه‌های بدون سیم (Wireless Networking)
۱۰۷	شبکه‌های Ethernet
۱۰۸	پروتکل TCP/IP
۱۱۱	پرسشها
۱۱۲	فصل چهارم: شبکه اینترنت
۱۱۳	روشهای اتصال به اینترنت
۱۱۶	وبسایتها یا پایگاههای اطلاع‌رسانی
۱۱۷	استانداردهای راه‌اندازی سایت
۱۱۹	بررسی شاخصهای ارزیابی سایتها و پایگاههای اطلاعاتی
۱۲۲	انواع تهدیدهای امنیتی شبکه‌ای
۱۲۴	دیوار آتش
۱۲۷	انواع دیوار آتش
۱۳۱	انتخاب دیوار آتش
۱۳۴	ارزیابی دیوار آتش
۱۴۲	پرسشها
۱۴۳	منابع
۱۴۴	فصل پنجم: نصب نرم‌افزار Office و آشنایی با نرم‌افزار Word
۱۴۵	آشنایی با نرم‌افزار Word
۱۴۶	بررسی محیط کاری MS-Word
۱۵۲	ویرایش (Editing)
۱۵۷	غلط‌گیری و کنترل املائی و انشایی
۱۵۸	قالب‌بندی (Formatting)
۱۶۱	قالب‌بندی پاراگراف
۱۶۳	ایجاد جدول
۱۶۵	بالت و شماره‌گذاری فهرستها
۱۶۵	تنظیم صفحه و چاپ
۱۶۸	گرافیک
۱۷۱	پرسشها

صفحه	عنوان
۱۷۲	فصل ششم: آشنایی با نرم افزار Power Point
۱۷۲	کاربردها و مفاهیم اولیه نرم افزار Power Point
۱۷۳	شروع کار (Getting Started)
۱۷۵	ایجاد اسلاید (Slide Creating)
۱۷۷	ویژارد
۱۷۸	الگوها، ذخیره سازی، اعمال تغییرات
۱۷۹	کار با متن
۱۸۳	غلط یابی (Spell Check)
۱۸۴	افزودن تصویر و نمودار
۱۹۱	حرکت دهی
۱۹۵	صدا گذاری
۱۹۷	زمان بندی
۲۰۱	بسته بندی نهایی
۲۰۵	پرسشها
۲۰۶	فصل هفتم: سیستمهای اداری و مالی با صفحه گسترده Excel
۲۰۶	آشنایی با صفحه گسترده اکسل (Excel)
۲۰۷	آشنایی با اکسل
۲۰۸	نظر کلی به صفحه اکسل
۲۱۲	کار با صفحه کاربرگ اکسل
۲۱۴	مدیریت و دسترسی به فایلها در صفحه گسترده اکسل
۲۱۶	توضیح مراحل چهارگانه مدیریت فایلها
۲۲۵	آشنایی با نه منوی اصلی و نوار ابزارهای اکسل
۲۲۵	الف) منوها
۲۳۵	ب) نوار ابزارها
۲۳۵	نمودار در اکسل
۲۳۶	مراحل ترسیم نمودار
۲۴۶	عملیات چند رسانه ای و اشکال در صفحه گسترده اکسل
۲۴۹	کاربرد اکسل در طراحی تشکیلات، سیستمها و روشها
۲۵۰	تهیه فلوجارت در اکسل
۲۵۲	تمرینهای کاربردی در صفحه گسترده اکسل
۲۵۳	تمرین خرید و فروش سهام

صفحه	عنوان
۲۵۵	تمرین تجزیه و تحلیل نقطه سر به سر
۲۵۹	تمرین بررسی وضعیت صندوق (نقدینگی)
۲۶۱	تمرین تهیه سیستم حقوق
۲۷۵	توابع کاربردی در صفحه گسترده اکسل
۲۷۸	توابع مالی
۲۸۶	توابع آماری
۳۰۵	تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها با اکسل
۳۰۸	پرسشها
۳۱۲	منابع
۳۱۳	فصل هشتم: پایگاه اطلاعاتی اکسس
۳۱۳	آشنایی با پایگاه اطلاعاتی اکسس
۳۱۵	ایجاد پایگاه اطلاعاتی در اکسس
۳۲۶	طراحی جدول اطلاعاتی
۳۳۰	طراحی فیلد
۳۳۶	کاربرد انواع فیلد
۳۳۸	داده‌آمایی اطلاعاتی
۳۴۱	مرتب‌سازی، فیلتر کردن و ارتباط پایگاه اطلاعاتی
۳۴۱	مرتب‌سازی اطلاعات
۳۴۲	فیلتر کردن اطلاعات
۳۴۲	ارتباط، واردات و صادرات اطلاعات در پایگاه اطلاعاتی اکسس
۳۴۳	نحوه ارتباط چند پایگاه اطلاعاتی
۳۴۷	محیط پرس و جو
۳۴۸	مراحل ایجاد و طراحی پرس و جو
۳۵۰	طراحی Query با استفاده از طراحی سیستم
۳۵۲	فرمهای نمایش اطلاعات
۳۵۳	طراحی فرمهای داده‌آمایی
۳۵۶	داده‌آمایی فیلدهای صوتی و تصویری
۳۶۰	طراحی فرمهای آزاد
۳۶۳	مراحل طراحی فرمهای گزارشها
۳۷۱	طراحی ماکرو
۳۷۵	پرسشها

تقدیم به:

محضر مبارک مظلومه رسالت، همسر
ولایت، مادر امامت، حضرت صدیقه
کبری فاطمه زهرا (س) و اولین مظلوم
عالم، محور عالم امکان، حضرت علی بن
ابی طالب (ع).

پیشگفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ (۱۵۱) فَادْكُرُونِي أذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا
لِي وَلَا تَكْفُرُونِ (۱۵۲)

سوره بقره آیات ۱۵۱ و ۱۵۲

همچنان که رسولی از خودتان برای شما فرستادیم که آیات ما را بر شما می‌خواند و شما را تزکیه نموده، کتاب و حکمت و آنچه را که نمی‌دانید به شما می‌آموزد، پس به یاد من باشید تا به یاد شما باشم و مرا سپاس گوید و هرگز (نعمت) مرا کفران نکنید.

با الهام از کتاب انسان‌ساز قرآن در راه تقویت مبانی فکری و پاسداری از سنگرهای عقیدتی که منبعث از تعالیم گهربار اسلام است بر آن شدیم که با پیروی از رهنمودهای پیامبرگونه حضرت آیه‌الله العظمی خامنه‌ای مقام معظم رهبری در راستای خط امامت و ولایت حرکت کنیم و برای شکوفایی فرهنگ غنی اسلام در ایجاد تمدن اسلامی در حد رسالتمان قدم برداریم.

بارالها! ما را به صراط مستقیم انسانیت و پیمودن مدارج کمال علم و عمل هدایت فرما و وجود تاریک ما را با نور معرفت خود و اهل بیت روشن فرما.

اما بعد، زندگی اجتماعی ایجاب می‌کند که انسان نسبت به محیط زندگی خود و دیگران شناخت و معرفت پیدا کند. همان‌طور که از ابتدای پیدایش انسان به دنبال این معرفت بوده و هست. چگونگی بهتر زیستن و عشق به بقاء منشأ پیدایش

نیازی به نام شناخت در انسان و حتی حیوان می‌شود. اگر واقعیتهای جهان هستی با آن همه فرازونشیبها، پدیده‌ها و روابطش در ذهن انسانها مانند آینه منعکس می‌گشت حتی دو فرد هم پیدا نمی‌شدند که با یکدیگر در شناخت و جهان‌بینی اختلاف داشته باشند. شناخت ابزاری اساسی در فلسفه و حکمت است. انسان در تمامی مراحل زندگی‌اش در راه هدفها و وسایل قدم برمی‌دارد و قرار گرفتن در این معجزا که توجه به هدف و انتخاب وسیله را حتمی و ضروری می‌سازد ایجاب می‌کند که انسان نسبت به محیط خود شناخت لازم و کافی پیدا کند. به همین دلیل می‌بینیم که بشر برای توسعه ارتباطات معرفتی خود با جهان هستی به ساختن و طراحی وسایل و ابزار دقیق‌تر و عالی‌تری اقدام کرده و به موفقیت‌های چشمگیری نایل شده است. طبیعت انسان با ساختمان حسی و ذهنی که دارد در ارتباط با جهان خارج واکنشهایی از خود بروز می‌دهد که مهم‌ترین عامل آن، شناخت است و چگونگی این شناخت به جهت اختلاف انسانها در موضعگیری و خصوصیات حواس و شرایط ذهنی و محیط زندگی مختلف خواهد بود.

به هر حال اساسی‌ترین رکن توجیه زندگی فردی و اجتماعی شناخت است که آدمی با این عامل سود و زیان جهان عینی را از یکدیگر جدا می‌سازد و با همین شناخت با نظم جاری در جهان زندگی می‌کند و ضرورت ادامه حیات را در ارتباط با آن می‌داند. در قرآن مجید بیش از ۷۳۰ آیه از آیات الهی مربوط به شناخت است و انواع ابعاد، وسایل، انگیزه‌ها و نتایج آن مطرح شده است که نشان از اهمیت موضوع دارد. اگر این شناخت حاصل آید حیات طیبه را برای فرد و جامعه به دنبال دارد و این همان حیات متعالی است که به پیروان آن جامعه نوید داده شده است و بجاست برای تبرک به دو نمونه از این آیات اشاره شود.

۱. قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ^۱

ای پیامبر به آنان بگو: آیا آنان که می‌دانند با آنان که نمی‌دانند مساوی‌اند.

که در این آیه منظور از علم همان روشنایی معرفت است و مقصود از جهل، ظلمات و غفلت.

۲. قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ^۱
ای پیامبر به آنان بگو: آیا نابینا و بینا با هم مساوی‌اند و آیا ظلمات و نور با هم مساوی‌اند.

این تأکید عالی‌ترین عامل الهی برای درک عدم تساوی علم و جهل و عالم و جاهل و اساسی‌ترین محرک برای تحصیل علم و معرفت نور است. بنابراین می‌توان از آیات مذکور این گونه استنباط کرد که ضرورت آماده کردن فرد و جامعه برای شناخت صحیح یک حقیقت است که باید در جامعه اسلامی شرایط آن به وجود آید. این شناخت را فلاسفه اکسیر حیات می‌دانند و دانشمندان علم مدیریت در معنای عام، اطلاعات می‌نامند.

در گذشته نیاز به اطلاعات بسیار محدود بود ولی امروزه چون جامعه به جامعه سازمانها تبدیل شده است هدایت این سازمانها و جوامع و فایق آمدن بر مشکلات آنها بدون شناخت و اطلاعات ممکن نیست. همچنین گسترش و پیچیدگی جوامع امروزی، همگان به خصوص مدیران را بر آن می‌دارد که به ابزار اطلاعات مسلح شوند تا به راحتی توان مقابله با مشکلات را داشته باشند.

سیر حیات انسان و جوامع بشری را از بُعد توسعه یافتگی صنعتی می‌توان در چهار مرحله خلاصه کرد:

۱. مرحله قبل از انقلاب صنعتی، در این مرحله ابزار تولید انسان همان ابزار ساده دستی بود و تولید به وسیله انسان انجام می‌گرفت. تنها نیروی محرکه تولید همانا نیروی انسان یا حیوان بود خلاصه اینکه تا قرن هجدهم انسان به تنهایی و بدون ماشین کار می‌کرد.

۲. مرحله بعد از انقلاب صنعتی، در این مرحله ماشین به کمک انسان می‌آید

و کارهای ساده و یکنواخت به وسیله ماشین انجام می‌گیرد و نیروی محرکه تولید دو عامل انسان و ماشین می‌شود. انسان بعد از به کارگیری ماشین به این فکر می‌افتد که به مرحله‌ای قدم بگذارد تا نتیجه آن کاهش هزینه و تولید بیشتر باشد. در نتیجه در این مرحله انسان توانست ماشین را جایگزین نیروی کار خود کند.

۳. مرحله سوم مرحله انقلاب علمی و تکنولوژیک است که بعد از جنگ جهانی دوم آغاز می‌شود در این مرحله تفکر تغییر کیفیت کاری در روند توسعه اقتصادی و اجرای طرحها با محور تولید بیشتر شروع می‌شود. منابع جدید انرژی و وسایل پیچیده و پیشرفته مانند رایانه به کار گرفته می‌شود و بدون توجه به محدود بودن منابع طبیعی به دلیل نداشتن اطلاعات منابع طبیعی به شدت تخریب می‌شود. به طوری که در فاصله دهه‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۷۰ مصرف کانیها و مواد خام معدنی جهان معادل کلیه مواد مصرفی بشر در طول تاریخ تا آن زمان بوده است. در این مرحله استفاده از منابع اقیانوسها و دریاها در برنامه کاری قرار می‌گیرد تفکر تسخیر فضا به مرحله اجرا در می‌آید و بر اثر همه این تحولات، هزینه‌های تولید به شدت افزایش می‌یابد و تفکر کاهش قیمتها معکوس گشته و قیمتها به شدت افزایش می‌یابد. تغییرات کیفی، هزینه تجهیزات و ماشین آلات را بالا برده و در نتیجه افزایش هزینه سرانه را به دنبال می‌آورد.

به علت به کارگیری تجهیزات پیشرفته و استفاده از نیروی انسانی متخصص هزینه نیروی انسانی بالا می‌رود و خلاصه اینکه این مرحله نقطه عطفی در توسعه اقتصادی محسوب می‌شود.

در این مرحله تفکر سیستمی ایجاد و عصر سیستمها آغاز می‌شود. در این عصر ماشینهای محاسب به طور منطقی اطلاعات را پردازش می‌کنند و انسان به دنبال انتقال این اطلاعات به اقصی نقاط دنیا بر می‌آید و تفکر مکانیزه کردن فعالیتهای ذهنی پیامد این عصر است.

از طرف دیگر بروز بحرانهای متعدد، تورم و بی‌کاری شدید در کشورهای صنعتی تنزل شدید رشد تولید ملی و بهره‌وری، سنگینی بار وامهای خارجی

کشورهای در حال توسعه و سقوط ارزشهای اقتصادی مؤثر از توان صنعتی در کشورهای سوسیالیستی و تمام شدن ذخایر و منابع طبیعی، ضرورت وارد شدن به مرحله جدیدی را ایجاب می‌کند.

۴. مرحله توسعه و ماوراء صنعتی، در این مرحله انسان به فکر جبران خسارات ناشی از مرحله قبل که پیامدهای ناهنجاری در استفاده از منابع طبیعی داشت می‌افتد و با تغییر اساسی در نیروهای مولد و ایجاد شرایط جدید در بهره‌برداری از منابع طبیعی و توجه به عامل انسانی، ارتقاء کیفی محصول و کاهش دادن هزینه‌های تولید، بازیابی و استفاده مجدد از ضایعات و فضولات به‌عنوان یکی از مواد اولیه تولید قدمهای مؤثری در حفظ محیط بر می‌دارد.

در این مرحله نقش انسان طراحی و فکر کردن است و رو آوردن به کارهای فکری از اهم وظایف او است. در این مرحله کلیه کارهای ساده و پیچیده به عهده ماشین گذاشته شده به طوری که نقش اصلی انسان در کار فیزیکی و قدرت بازو به تفکر و دانش و مهارت تبدیل شده است و شاید بتوان گفت مهم‌ترین جنبه سیاست توسعه صنعتی برنامه‌ریزی توسعه منابع انسانی و ارتقاء کیفی جامعه تا رسیدن به مرحله متعالی است. نتیجه‌ای که می‌توان از این چهار مرحله گرفت این است که تمامی خسارات ناشی از اشتباهات گذشته به دلیل عدم شناخت و نداشتن اطلاعات لازم و کافی در هدایت جوامع بوده است.

بدیهی است امروزه هر حرکت نسنجیده سازمان عواقب جبران‌ناپذیری دارد که نه فقط سازمان را از حرکت طبیعی خود خارج می‌کند بلکه از دور رقابتهای جامعه نیز کنار زده و دوران افول سازمان را به دنبال دارد.

خلاصه اینکه در عصر اطلاعات اکسیر اطلاعات جان و حیات سازمان است و هیچ جامعه‌ای بدون اطلاعات نمی‌تواند به حیات خود ادامه دهد.

به اعتقاد صاحب‌نظران علم مدیریت امروزه اکثریت سازمانها در کشورهای صنعتی به دنبال تولید ماده‌ای هستند به نام اطلاعات و معتقدند که در عصر اطلاعات ارزش افزوده از طریق تبدیل اطلاعات به دانش و همین‌طور سرعت در انتقال آن

حاصل می‌شود. تحقیقات نشان می‌دهد ۹۰ درصد وظایف روزانه مدیران بر اساس اطلاعات به دست آمده و ارتباط آنان با محیطهای داخلی و خارجی سازمان است. چنانچه عقیده محققین بر این است که یک تصمیم خوب آن تصمیمی است که ۹۰ درصد آن اطلاعات و تنها ۱۰ درصد بقیه قضاوت مدیر باشد. بنابراین اساس تمامی فعالیتها در یک سازمان اطلاعات است.

حال بایستی سیستمی به وجود آید تا بتواند اطلاعات مورد نیاز مدیریت را با دقت زیاد و در حجم گسترده و با سرعت خیلی زیاد و با هزینه کم و به موقع تأمین نماید بر این اساس تهیه پایگاه اطلاعاتی یک ضرورت برای هر سازمان است.

گسترش روزافزون سازمانهای اجتماعی با توجه به تمدن بشری، ضرورت داشتن پایگاه اطلاعاتی و مدیریت اطلاعات را کاملاً تأکید می‌کند. چرا که هر سازمان اجتماعی و حتی جامعه کوچک برای رسیدن به اهداف خود نیاز به مدیریت اساسی دارد و باید تمامی امکانات مورد نیاز مدیر در این گذر بسیج شود، زیرا یکی از مهم‌ترین ابزارهای جامع و قدرتمند مدیریت، داشتن سیستم پایگاه اطلاعاتی و امکان دسترسی به بانکهای اطلاعاتی علمی جهان به منظور ارائه خدمات بهتر است.

یک سیستم اطلاعاتی مجموعه‌ای از افراد، داده‌ها، و روشهایی است که اطلاعات مفید را فراهم می‌کند تا به وسیله آن بتوان سازمان را هدایت کرد.

سیستمهای اطلاعاتی مدیریت در پی یافتن تدابیری است تا بر اثر آن جریان جمع‌آوری، پردازش و ارائه اطلاعات مورد نیاز با دقت کافی و با سرعت لازم، بهینه و به‌هنگام شود و با هزینه کم و به‌موقع و با رعایت استانداردهای لازم در اختیار سطوح مختلف مدیریت قرار گیرد و اینجاست که نقش ارزشمند رایانه مشخص می‌شود.

امروزه در جهان بیش از میلیونها پایگاه اطلاعاتی علمی وجود دارد که با به کارگیری مدرن‌ترین فناوریهای اطلاع‌رسانی رایانه‌ای در سراسر جهان عصر اطلاعات را متحول کرده‌اند و اکثر این پایگاهها به صورت مشترک مورد استفاده کشورهاست.

متذکر می‌شویم تقویت مبانی فکری و عملی جامعه اسلامی در تمامی ابعاد برای شکوفایی اندیشه‌ها در جهت ایجاد مراکز قدرتمند علمی و تخصصی در راستای اهداف متعالی حکومت اسلامی زیر پرچم پرافتخار ولایت از وظایف مسلم هر فرد مسلمان است.

در پایان بر خود فرض می‌دانم که از اساتید محترم و دانشجویان عزیز و از آقایان مهندس مجید مهتاب‌خواه و مهندس یاسر بخشنده و تمامی کسانی که در تهیه این مجموعه به هر شکل ممکن اینجانب را یاری نمودند از صمیم قلب تشکر نمایم. و از مادر عزیزم و همسر با فضیلت و ارجمندم سرکار خانم زهرا جعفر کریمی و از فرزندان عزیزم حسین و مطهره که با دعا‌های خیرشان موجب موفقیتیم در تمامی مراحل زندگی بوده و هستند و مشقتهای این راه را نیز با بزرگواری تحمل کردند و در راه رسیدن به اهداف دینی و علمی مشوقم بودند خالصانه تشکر می‌نمایم. امید است همه این عزیزان همواره مشمول الطاف الهی و توجهات حضرت بقیة الله الاعظم ارواحنا فداه باشند.

باشد که عاشقان علم و معرفت با هدایت خود این مجموعه را بیش از پیش غنی نمایند. ان شاء الله

والسلام علی عبادالله الصالحین

اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا

حبيب الله كشتكار ملكي